

Čís. 1176.

Rozhraničení krádeže a lesního pychu.

Pokud jest krádeží přisvojení si plodin lesních, najmě sbírání a seškrabování pryskyřice v lese.

(Rozh. ze dne 9. dubna 1923, Kr I 308/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 28. listopadu 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 II. a) a 176 II. a) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku první stolice, jímž byl uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 II. a) tr. zák., nelze upříti důvodnosti, pokud vytýká, že nalézací soud neuvažoval o tom, zda byl u stěžovatele úmysl, směřující ku krádeži, ačkoliv se stěžovatel hájil tvrzením, že v revíru »K.« bylo sbírání pryskyřice dovoleno. Stížnost uplatňuje touto výtkou věcně, že soudní výrok první stolice jest vadným a zmatečným dle čis. 5 Šu 281 tr. ř., jelikož jednak rozhodovací důvody opomíjejí ono zodpovídání se stěžovatelovo, jednak nejsou uvedeny důvody pro výrok, že stěžovatel jednal v úmyslu (s vědomím), skutkovou podstatou krádeže předpokládaném. Výtka jest oprávněna. Rozhodovací důvody rozsudku omezují se na zjištění, že obžalovaní odcizili v opětovných útocích společně a ve společnosti s jinými ještě spoluzloději množství pryskyřice, v rozsudečném výroku uvedené. Nezmiňují se však ani slovem o oné větě zodpovídání se stěžovatelova, ač poukazuje zřetelně k obhajobě, že stěžovatel měl za to, že i v sousedních lesích panství W-ova je sbírání pryskyřice dovoleno, a tím poukazuje ku tvrzení nedostatku zlého úmyslu. Rovněž neuvažují rozhodovací důvody první stolice nikterak o tom, zda stěžovatel a ostatní obžalovaní jednali u vědomí, že sbíráním pryskyřice odnímají cizí věc z držení majitele bez jeho svolení, a neuvádějí důvodů, z nichž nalézací soud dospěl ku kladné odpovědi na tuto otázku, ačkoliv nejen ona obhajoba stěžovatelova, nýbrž i sama povaha odňaté věci činila pochybnou kladnou odpověď na otázku, zda jde o krádež a zda jednali pachatelé v naznačeném vědomí. Lesní zákon ze dne 3. prosince 1852, čis. 250 ř. zák., uvádí v Šu 60 různé činnosti — zejména pod čis. 5 sbírání mízy stromové (pryskyřice, terpentínu, mízy březové i javorové) —, které se po stránce objektivní kryjí se skutkovou podstatou krádeže Šu 171 tr. zák. potud, že i tyto činnosti směřují k užítku pachatelovu, že jde o cizí věci, které stávají se věcmi movitými odloučením od půdy neb od rostlin, s ní srostlých, že věci jsou až do činnosti pachatelovy jakožto součástky rostlin, s půdou srostlých, v držbě jiné osoby a že — jak úvod Šu 60 předpokládá — není tu souhlasu majitele lesa nebo jeho zástupce s činností, o kterou jde. Dle důvodu Šu 60 je tyto činnosti pokládati a trestati jako lesní pych, pokud se na ně nevztahuje obecný

zákon trestní. Dlužno proto vymeziti zejména hranice mezi pojmem lesního pychu a pojmem krádeže. Ačkoliv nepatrnost ceny odcizených lesních výrobků nebo poměrná větší hodnota práce, na sbírání a spracování jich vynaložené, může nepopíratelně za všech okolností účinkovati na závěr o vědomí pachatelově ve směru, dle §§ 1 a 173 tr. zák. závažném, nemůže býti známkou rozeznávací výhradně větší nebo menší výše ceny odcizených plodin lesních, jelikož k výši ceny nepoukazuje zákon ani výslovně, ani nějakým jiným způsobem; nemůže jí býti výhradně ani poměr, jakým byla cena lesních produktů zvýšena pracemi spojenými s odloučením jich v lese, sbíráním jich a dopravou na místo zužitkování, jelikož produkty i v lese mají obchodní cenu, která vzhledem ku změněným hospodářským poměrům může býti dosti značnou. Rozhodným pro vyhraničení pojmů lesního pychu a krádeže bude naopak po stránce objektivní v podstatě stanovisko majitele lesa, k jehož ochraně čelí jak ustanovení §u 171 tr. zák., tak i ustanovení §u 60 lesního zákona, a účely, k jakým směřuje lesní hospodářství jak všeobecně, tak i po případě dle hospodářského plánu toho kterého majitele lesů. Všeobecným, z povahy tohoto odvětví národohospodářství se podávajícím účelem obhospodařování lesů jest, docíliti co největšího výtěžku na dříví vhodném ku stavbám, k řemeslnickému nebo průmyslovému zpracování a k topení. Všeobecně směřuje tudíž vůle majitelů lesů jen k držbě, ku zabezpečení sobě a zužitkování lesních stromů ve všech obdobích vývoje. Když a pokud tedy zde není poukazů na opačné stanovisko majitele lesa neboli na další účely lesního hospodářství, možno míti za to, že majitel lesa na ostatní (vedlejší) produkty lesní nereflektuje a že je pro sebe držeti nechce. Tomu že tak jest, předpokládá též obecný zákon trestní; nasvědčuje tomu předpis §u 174 II. d) tr. zák., jenž za kvalifikovanou krádež označuje toliko krádež dříví, nikoli lesních plodin vůbec, v lesích zahájených, jakkoliv i cena těchto — zvláště sečtou-li se obnosy z většího počtu útoků — snadno mohla by překročovati obnos v §u 174 II. tr. zák. naznačený. Ne bezvýznamným ve směru uvedeném jest i předpis §u 175 odstavec druhý lit. a) tr. zák., který za předmět po případě zločinných krádeží označuje odcizení listů stromů morušových, jimiž krmí se bourci, jen v těch zemích, kde chování bourců jest částí průmyslu i venkovského hospodářství, klada je tam na roveň krádeži úrody na poli a ovoce na stromech. Není-li tu opačných poukazů na to, že si majitel lesa vyhradil právo, sbírat a zužitkovati — vedle dříví a stromů — též jiný druh nebo jiné druhy lesních plodin, neboli vedlejších produktů lesních, možno tudíž předpokládati, že se majitel lesa těchto vedlejších produktů ve prospěch obecnstva zříká, že je nepokládá za část svého majetku, že je držeti nechce, že neodporuje přisvojení si jich jinými osobami, že odnímání jich nepokládá za zmenšení svého majetku. V takových případech neodporuje vůle majitele lesa odnímání toho kterého lesního výrobku proto, že chce jej nadále podržeti v držení, třebaže nesouhlasí z jiných příčin se vstupem pachatele do lesa. Pro nedostatek oné vůle dlužno proto taková odcizení vyřaditi z pojmu krádeže, třebaže nesouhlas tento podmiňuje podřazení jich pod pojem lesního pychu. Nehledí-li se k výjimkám, které snad z důvodů subjektivních dlužno všeobecně učiniti

ve prospěch odcizení nepatrného rozsahu, možno tudíž krádež a lesní pych rozhraničiti dle toho, vyhradil-li majitel lesa sbírání a zužitkování toho kterého vedlejšího produktu lesního sobě samému či ne. Výhrada taková může se zejména díti též uveřejněním zákazu sbírání některého lesního výrobku. V případě takového zákazu bude však nutno zkoumati, byl-li zákaz vydán z příčiny, by majiteli lesa bylo zabezpečeno výhradné sbírání a zužitkování této lesní plodiny, či bez takové výhrady z důvodů jiných (na př. by se zamezilo znepokojování zvěře, poškozování vlastní kultury lesní nebo stěžování dozoru nad dřívím a pod.). Co dosud uvedeno, platí též o sbírání pryskyřice. Přes značný vzestup její ceny v době válečné a poválečné nebude nesprávným předpoklad, že majitel lesa na tento vedlejší výtěžek zpravidla nereflektuje, a že i případný zákaz sbírání pryskyřice nesměřuje již sám o sobě k tomu, by byla vyhrazena a zajištěna majiteli lesů, nýbrž má pravidelně důvod svůj v okolnosti, že seškrabováním pryskyřice, vytrysklé z poškození stromů, vysokou zvěří způsobeného, poškozují se ještě značněji tyto stromy samy na úkor zdárného jejich vývoje. Nelze proto ve sbírání pryskyřice, třeba že se děje bez výslovného svolení majitele lesa a ve větším rozsahu, spatřovati bez bližšího zjištění individuálních poměrů krádež. Sběrání pryskyřice bude pojmu krádeže podřaditi jen tehdy, vyhradil-li si majitel zužitkování tohoto výrobku, sbírá-li jej sám nebo dává-li jej sám sbíratí za účelem zpeněžení nebo jinakého zužitkování pro sebe, byly-li poměry ty pachateli známými a nejde-li o množství zcela nepatrné. Jinak může tato činnost spadatí pod hledisko poškozování cizího majetku (§§ 85, 468), zejména poškozoval-li pachatel stromy na př. nasekáním za účelem, by podporoval tvoření se pryskyřice neb úmyslně způsobem, jakým pryskyřici dobývá. Není-li tu těchto okolností, sluší sbírání a seškrabování pryskyřice — byť se dělo beze svolení majitele lesa a ve větším rozsahu — pokládati za pouhý lesní pych, jež trestati povolán jest úřad správní. Jak shora podotčeno, neuvážoval nalézací soud ani po objektivní stránce o tom, zda majitel lesů, o které jde, vyhradil dobývání pryskyřice sobě samému a zdali tuto výhradu projevil nějakým zákazem nebo jiným způsobem, ani po stránce subjektivní o tom, zda byla tato výhrada obžalovaným známa.

Čís. 1177.

Přísežný polní hlídač, ustanovený soukromníkem, není veřejným úředníkem ve smyslu Šu 153 tr. zák., ovšem ale vrchnostenskou osobou ve smyslu Šu 68 tr. zák.

(Rozh. ze dne 10. dubna 1923, Kr I 1196/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalované do rozsudku zemského jako nalézacího soudu v Praze ze dne 28. srpna 1922, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem dle Šu 153 tr. zák. a přestupkem dle Šu 312 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.